

Jongeren aan Zet in De Marne

Rapportage Wehe den Hoorn, Eenrum en Zoutkamp

Februari 2015

Jeugdsoos Wehe den Hoorn

Hangplek Zoutkamp

Hangplek Eenrum

Bij hangplek Zoutkamp

Colofon

Titel: Jongeren aan Zet in De Marne, rapportage Wehe den Hoorn , Eenrum en Zoutkamp
Datum: februari 2015
Opdrachtgever: Gemeente De Marne/Jongerenwerk Barkema & De Haan
Auteurs: Fransje Grisnich

Adressen: Centrum voor Maatschappelijke Ontwikkeling Groningen
Postbus 2266
9704 CG Groningen
www.cmogroningen.nl

INHOUD

1	INLEIDING.....	1
2	ONDERZOEKSOPZET EN RESPONS.....	3
2.1	DOEL EN ONDERZOEKSVRAAG	3
2.2	DOELGROEP	3
2.3	ONDERZOEKSOPZET	3
2.4	RESPONS WEHE DEN HOORN	5
2.5	RESPONS EENRUM	5
2.6	RESPONS ZOUTKAMP	5
3	DE WAARDE(N) VAN HET JONGERENWERK	8
3.1	DE PEDAGOGISCHE TAAK VAN HET JONGERENWERK.....	8
3.2	DOELEN VAN HET JONGERENWERK.....	9
3.3	WAT ZOU HET JONGERENWERK DE JONGEREN MOETEN OPLEVEREN?.....	10
4	RESULTATEN IN WEHE DEN HOORN	12
4.1	AANTAL JEUGDIGEN IN WEHE DEN HOORN.....	12
4.2	RESULTATEN EERSTE RONDE VRAGEN VIA WHAT'S APP	12
4.3	HET GROEPSGESPREK	14
4.4	CONCLUSIE	16
5	RESULTATEN EENRUM.....	18
5.1	AANTAL JEUGDIGEN IN EENRUM.....	18
5.2	RESULTATEN EERSTE RONDE VRAGEN VIA WHATTS APP	18
5.3	HET GROEPSGESPREK	19
5.4	CONCLUSIE	22
6	RESULTATEN ZOUTKAMP	24
6.1	AANTAL JONGEREN IN ZOUTKAMP	24
6.2	HET GROEPSGESPREK	24
7	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	28
	Bijlage 1: activiteiten door jongeren in Wehe den Hoorn 2012-2013	29
	Bijlage 2: activiteiten door jongeren in Eenrum 2011-2014.....	30

1 Inleiding

Jongerenwerk Barkema & De Haan is in september 2011 door de gemeente De Marne aangesteld om een sterke infrastructuur rondom en voor jongeren in de gemeente te realiseren. De gemeente wil met deze investering jongeren stimuleren om maatschappelijk betrokken te zijn, hun vaardigheden te vergroten, hun zelfredzaamheid te bevorderen en op te groeien tot zelfverantwoordelijke burgers.

Daardoor zal de sociale cohesie in het dorp sterker worden en de jeugdoverlast afnemen, is de verwachting. Jongeren winnen aan eigen kracht, hebben een positiever zelfbeeld en meer zelfvertrouwen. Dat is de opbrengst voor jongeren zelf die het jongerenwerk en de jongereninfrastructuur moet genereren.

Is dat ook zo? Worden de verwachtingen waargemaakt? Wat is de waarde van het jongerenwerk voor de jongeren, wat heeft het hen gebracht aan versterking van eigen kracht en zelfvertrouwen? Hoe wordt dit door jongeren zelf ervaren? Om op deze vragen een antwoord te vinden is CMO Groningen benaderd door Jongerenwerk Barkema & De Haan om een onderzoek te doen.

In eerste instantie was ingezet op een onderzoek naar de maatschappelijke kosten en baten van de investeringen in het jongerenwerk (MKBA). In zo'n analyse zou de nadruk komen te liggen op de financiële verantwoording van de investering en de maatschappelijke opbrengst. Een MKBA geeft antwoord op de vraag of de investering in jeugdvoorzieningen de maatschappij meer oplevert dan het kost. De wethouder jeugdzaken stond echter een andere benadering voor ogen, een benadering die meer focust op de winst voor de jongeren zelf zoals hierboven verwoord. Het onderzoeksvoorstel is daarop aangepast. Daardoor zijn de stakeholders (dorpsverenigingen, horeca, dorpshuizen, sportverenigingen etc.) niet (meer) in het onderzoek opgenomen.

2 Onderzoeksopzet en respons

2.1 Doel en onderzoeksvraag

Het doel van dit onderzoek is achterhalen of er volgens de jongeren sprake is van een positieve sociale infrastructuur die het eigen initiatief en de zelfredzaamheid versterkt. Ook wordt achterhaald of deze sociale infrastructuur volgens de jongeren van invloed is op de 'sociale cohesie' in het dorp.

De onderzoeksvraag is als volgt geformuleerd: *'Heeft de sociale infrastructuur die gericht is op jongeren invloed op de verbetering van het eigen initiatief en zelfredzaamheid van de jongeren, en zo ja, welke invloed? Is deze sociale infrastructuur van invloed op de 'sociale cohesie' in het dorp?'*

Sociale cohesie wordt geoperationaliseerd als:

- samen dingen doen (activiteiten uitvoeren, ook voor dorpsbewoners)
- elkaar steun verlenen (dorpsbewoners helpen)
- betrokkenheid bij het dorp, samenwerking met anderen

2.2 Doelgroep

De doelgroep bestaat uit jongeren van 12 tot en met 23 jaar die contact hebben met het jongerenwerk en wonen in de dorpen: Wehe den Hoorn, Eenrum, Zoutkamp, Kloosterburen, Leens en Ulrum.

2.3 Onderzoeksopzet

Om op dorpsniveau een antwoord te kunnen formuleren op de onderzoeksvraag, is het noodzakelijk om per dorp eenzelfde opzet te hanteren. In Wehe den Hoorn was de start. De rapportage Wehe den Hoorn werd met de gemeente (opdrachtgever) besproken en besloten is op de ingeslagen weg verder te gaan. Vervolgens is de aanpak toegepast op het dorp Eenrum. Daar is nog geen jeugdsoos, maar er is wel een groep jongeren actief en een jeugdsoos is in aanbouw en binnenkort een feit.

In Zoutkamp is een groeps gesprek gevoerd met jongeren van de in 2014 gebouwde hangplek.

Bij de uitvoering van het onderzoek is samengewerkt met het jongerenwerk *Barkema & de Haan*.

In Wehe den Hoorn en Eenrum bestaat de evaluatie uit drie onderdelen:

- A. Inventarisatie onder jongeren
- B. Focusgroep met jongeren uit de jeugdsoos of ontmoetingscentrum
- C. Rapportage van de bevindingen

In Zoutkamp is fase B en C uitgevoerd.

Over de dorpen Kloosterburen, Leens en Ulrum is beeld- en videomateriaal verzameld waarmee in beeld wordt gebracht wat jongeren in deze dorpen aan activiteiten ontplooiën en ontplooid hebben.

A. Inventarisatie onder jongeren

Via Whats App werd aan jongeren die de jeugdsoos (Wehe den Hoorn) of het ontmoetingscentrum (Eenrum) bezoeken een viertal vragen voorgelegd door de jongerenwerker. Jongeren hebben deze vragen schriftelijk beantwoord via een reply.

De vragen waren:

Wehe den Hoorn:

- Wat is het verschil tussen jouw dorp met of zonder jeugdsoos?
- Wat heb je geleerd?
- Wat heb je het afgelopen jaar gedaan voor je dorp?
- Met wie heb je hiervoor samengewerkt?

Eenrum:

- Wat is voor jou belangrijk aan het jongerenwerk in je dorp?
- Wat levert het jongerenwerk jou op?
- Heb je zelf wel eens activiteiten bedacht om te organiseren?
- Heb je het afgelopen jaar activiteiten georganiseerd voor je dorp?
- Heb je hierdoor meer contacten met dorpsbewoners?

B. Focusgroepen met jongeren uit het dorp

In een groepsgesprek met jongeren in de jeugdsoos onder leiding van de onderzoeker wordt teruggeblikt op de antwoorden op de eerder gestelde vragen. Met hen wordt doorgepraat over hun visie, beleving en ervaringen van de afgelopen periode. Er moeten minimaal zeven jongeren aanwezig zijn voor het groepsgesprek. Het jongerenwerk is wel aanwezig maar heeft geen inbreng in het gesprek.

Vragen in het vervolgesprek waren:

- Wat heb je voor jezelf aan de jeugdsoos (het jongerenwerk) gehad tot nu toe?
- Wat mis je als de jeugdsoos (het jongerenwerk) er niet zou zijn?
- Wat jullie hebben geleerd via de jeugdsoos (het jongerenwerk), had je dat zonder jeugdsoos (jw) ook gekund? Hoe gebruik je dit in je dagelijks leven?
- Wat willen jullie doen voor het dorp?
- Voelen jullie je nu meer verbonden met het dorp?
- Zou je meer jongeren bij de jeugdsoos willen betrekken, en zo ja hoe pak je dat aan?
- Zouden jullie iets willen doen met en voor jongeren die het moeilijker hebben?

Omdat de hangplek in Zoutkamp nog maar een half jaar bestaat zijn de vragen hier toegespitst op het realiseren van de hangplek, het verschil met de situatie daarvoor, en contacten met de buurt.

C. Rapportage van de bevindingen

De resultaten van de focusgroepen zijn vastgelegd in een verslag. Die zijn vervolgens verwerkt in deze rapportage. De rapportage geeft zicht op de betekenis die het jongerenwerk voor de jongeren heeft.

D. Literatuur

Voor het theoretisch kader is recente literatuur bestudeerd over de waarde van het jongerenwerk en de positie van jongerenwerk in de transitie /transformatie jeugdzorg.

2.4 Respons Wehe den Hoorn

Aan twaalf jongeren die de jeugdsoos in Wehe den Hoorn regelmatig bezoeken zijn door middel van Whats App vier vragen voorgelegd. Elf van de twaalf hebben de vragen beantwoord.

Aan het groepsgesprek in jeugdsoos hebben uiteindelijk vijf jongeren deelgenomen in de leeftijd van 13 t/m 21 jaar. Vier jongens en één meisje. Alle twaalf jongeren hadden zich aanvankelijk aangemeld voor het groepsgesprek. Op de bewuste avond waren er helaas maar vijf jongeren aanwezig. Ziekte, werk en vrijwilligerswerk zorgden ervoor dat de andere zeven verhinderd waren. Zij hebben zich wel alle afgemeld. Hoewel vooraf is gesteld dat er minimaal zeven deelnemers moesten zijn om de focusgroep door te laten gaan, hebben we het gesprek toch gevoerd om degenen die wel gekomen waren niet teleur te stellen.

2.5 Respons Eenrum

Aan tien jongeren zijn de vragen via Whatts App gestuurd, alle tien hebben deze beantwoord. Van hen hebben negen jongeren deelgenomen aan de focusgroep, die we in twee groepjes hebben opgesplitst. Beide groepjes hebben het gesprek gevoerd met de onderzoeker en een onderzoeker-stagiaire. De leeftijd van deze groep jongeren was 18 t/m 21 jaar, allemaal jongens.

2.6 Respons Zoutkamp

In Zoutkamp kwamen 17 jongeren af op het verzoek een groeps gesprek te voeren voor dit onderzoek.

De leeftijd was vooral 14 t/m 17 jaar. Drie jongeren waren jonger dan 14, en drie jongeren waren ouder dan 18. Er namen 14 jongens deel, en drie meisjes.

3 De waarde(n) van het jongerenwerk

Voordat we de resultaten van de jongeren in de Wehe den Hoorn, Eenrum en Zoutkamp weergeven, willen we eerst beknopt ingaan op de waarde(n) van het jongerenwerk. Het Nederlands Jeugd Instituut heeft zich de afgelopen jaren verdiept in de functie van het jeugdwerk. Gekeken is naar de historie in binnen- en buitenland en naar de hedendaagse mogelijkheden van het jeugdwerk/jongerenwerk in de pedagogische infrastructuur van jeugdigen. Het jongerenwerk zou een (belangrijke) rol kunnen spelen in het preventieve deel van het nieuwe jeugdzorgbeleid van gemeenten. De studie van het NJi *De waarde van het jeugdwerk* heeft geleid tot een werkveldbeschrijving van jeugdwerk¹.

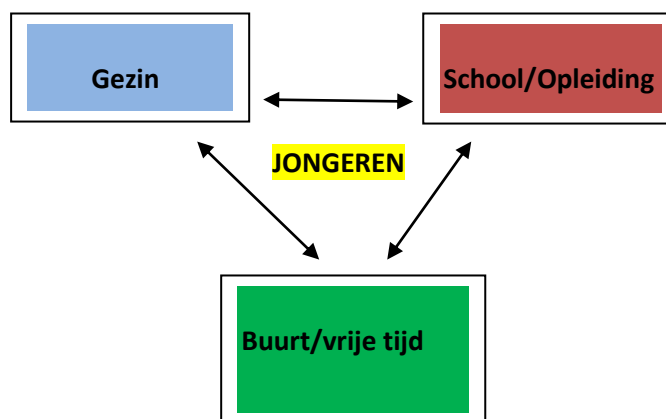
In oktober 2013 sprak dr. Judith Metz haar lectorale rede uit *De waarde(n) van het jongerenwerk*². Metz is lector Youth Spot aan de Hogeschool van Amsterdam.

Zeer recent, juni 2014, is een brochure verschenen met de titel *Jongerenwerk als schakel in positief jeugdbeleid*³.

Uit deze documenten geven we in dit hoofdstuk de belangrijkste bevindingen weer over de legitimatie, de doelen en de toegevoegde waarde van het jongerenwerk bij het opvoeden en opgroeien van (kwetsbare) jongeren.

3.1 De pedagogische taak van het jongerenwerk

Jongeren hebben te maken met verschillende domeinen waarin zij opgroeien: de gezinssituatie, de school/opleiding en de vrijetijdssector (kortweg: buurt).

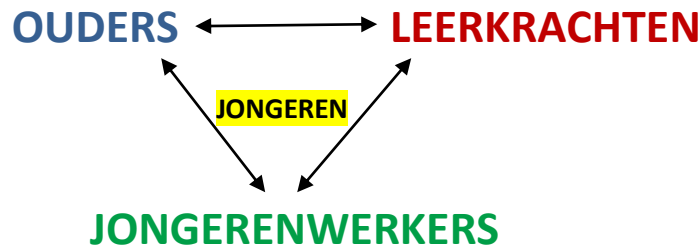

¹ De waarde van het jeugdwerk. Een werkveldbeschrijving van het kinder-, tiener- en jongerenwerk, NJi 2011

² De waarde(n) van het jongerenwerk, Lectorale Rede door dr. Judith Metz, 8 oktober 2013 Hogeschool van Amsterdam Domein Maatschappij en Recht.

³ Jongerenwerk als schakel in positief jeugdbeleid, Trees Pels en Marjan de Gruijter, Kenniswerkplaats Tienplus en Verwey-Jonker Instituut in opdracht van Combiwel, juni 2014

In deze domeinen zijn er opvoeders die zich bezighouden met de vorming en begeleiding van jongeren naar volwassenheid: ouders, leerkrachten/decanen/mentoren en jeugdwerkzorgswerkers, jongerenwerkers en jeugd(sport)leiders.

Jongerenwerkers richten zich van oudsher op de groep jongeren van plusminus 12 tot 23 jaar die zich in een kwetsbare maatschappelijke positie bevinden. Deze groep veelal lager opgeleide jongeren uit de lagere sociaal economische milieus zijn minder initiatiefrijk en zelfredzaam dan de jongeren in de hogere opleidingen en de hogere milieus.

Het jongerenwerk begeleidt jongeren bij het volwassen worden in de samenleving. Dat is de legitimatie. Dat doen zij in de vrije tijd sfeer. Het vertrekpunt van het jongerenwerk is dan ook een andere dan die van de opvoeders in de andere domeinen. Jongerenwerkers kiezen het perspectief en de eigen leefwereld, behoeften en wensen van jongeren als vertrekpunt in een voor jongeren veilige omgeving: *die van de eigen groep*. Er zijn geen opgelegde opvoedings- of leerdoelen, jongerenwerk kiest de invalshoek van een combinatie van vorming en recreatie. Jongerenwerk is aanvullend op de opvoeding thuis en op school, jongeren gaan er op eigen initiatief en op vrijwillige basis heen.

Jongerenwerk is er op gericht om samen met de jongeren uit te vinden waar hun talenten liggen, wat jongeren willen doen of leren, waaraan zij zouden willen meedoen qua activiteiten, wat hen motiveert en hoe zij hun wensen en behoeften kunnen realiseren. Activeren en participeren, met een ontwikkelingsgerichte begeleiding.

Door de benadering van jongerenwerkers wekken zij vertrouwen bij jongeren in buurten en dorpen, weten hen daadwerkelijk te bereiken en te betrekken bij activiteiten en de *verbinding te maken* met buurt- of dorpsactiviteiten en bewoners.

3.2 Doelen van het jongerenwerk

Judith Metz geeft zes doelen van het jongerenwerk:

1. Binding aan de samenleving
2. Vorming (in sociaal burgerschap)
3. Ontspanning
4. Ontmoeting
5. Verantwoordelijkheid nemen, zelfregie
6. Voorkómen en verminderen van overlast

Met deze doelen draagt het jongerenwerk bij aan de pedagogische infrastructuur en aan positief, preventief jeugdbeleid, en is het een belangrijke schakel in de jeugdketen, samen met ouders, scholen, politie, jeugdhulpverleners. Jongerenwerkers hebben contact met (kwetsbare) jongeren, signaleren problemen, motiveren, begeleiden, activeren en kunnen waar nodig toeleiden naar professionele jeugdhulp.

3.3 Wat zou het jongerenwerk de jongeren moeten opleveren?

Gezien de bovenstaande legitimatie en doelen zou het jongerenwerk de jongeren die zich in een kwetsbare positie bevinden het volgende moeten opleveren:

- Weten wie ze zijn (identiteit)
- Weten wat ze kunnen (talent en kwaliteit)
- Weten wat ze willen (perspectief)
- Weten hoe zij zich verhouden tot een ander (moraliteit)

Binding met de buurt/het dorp

Jongeren zouden door begeleiding van het jongerenwerk meer binding met hun omgeving (buurt, dorp) moeten ervaren, en een beter zicht moeten krijgen op hun kwaliteiten, interesses, mogelijkheden en weten hoe zij de dingen die ze willen ook zouden kunnen realiseren. Dat laatste is voor jongeren uit een lager sociaal economisch milieu lastig omdat ze vaak met relatief veel tegenslag en teleurstelling te maken hebben. Een afwachtende, gelaten en passieve houding ('dat lukt mij toch niet') ligt hier al snel op de loer.

Verantwoordelijkheid nemen en samenwerken

Weten wat je wilt en wat je kunt, en weten hoe je samen met anderen je wensen kunt realiseren is voor deze jongeren van grote waarde. Zo leren ze verantwoordelijkheid nemen en meer regie over hun leven te voeren. In de samenwerking met anderen leren zij rekening te houden met die ander.

Ontspanning en ontmoeting

Heel belangrijk is de ontspannings- en ontmoetingsfunctie van het jongerenwerk. Even geen druk voelen, niet hoeven te presteren, jezelf kunnen zijn met vrienden op een eigen plek, niet het gevoel hebben dat je overlast geeft, naar muziek luisteren zonder overlast voor anderen, nieuwe vrienden maken, het is noodzakelijk voor jongeren die dit niet zo gemakkelijk voor zichzelf kunnen organiseren.

4 Resultaten in Wehe den Hoorn

In dit hoofdstuk beschrijven we de resultaten van de vragen aan en gesprekken met jongeren in Wehe den Hoorn. Wat vinden zij zelf van de ondersteuning door het jongerenwerk? Wat hebben ze er aan?

4.1 Aantal jeugdigen in Wehe den Hoorn

In de jeugdsoos “Happy Station” van Wehe den Hoorn komt een vaste groep van twaalf jongeren. Daarnaast is er een losse inloop van ongeveer 10 jongeren. Het zijn vooral jongens in de leeftijd van 12 tot 24 jaar. Er komen weinig meisjes. Er is een jeugdbestuur van zeven leden. Er is een tienergroep van vijf leden die eigen (thema)feesten voor tieners in het dorp organiseert in de jeugdsoos. Een activiteitengroep van vier leden is eindverantwoordelijk voor alle activiteiten van de soos.

In Wehe den Hoorn wonen op 1 januari 2013 in totaal 135 jongeren in de leeftijd 10-25 jaar. De verdeling jongens/meisjes ziet er als volgt uit (door CBS afgerond op 5-tallen):

Tabel 1: aantal jongeren j/m van 10-25 jaar in Wehe den Hoorn, 1 januari 2013

Pc 9964 Wehe den Hoorn	jongens	meisjes	totaal
10-15 jaar	25	30	55
15-20 jaar	25	20	45
20-25 jaar	20	15	35
totaal	70	65	135

Bron: cbs

Volgens de jongerenwerkers en de jongeren die we gesproken hebben zijn er maar weinig 14 t/m 17 jarigen in Wehe den Hoorn. In de leeftijdsgroep 10-15 jarigen zijn er vooral 10 t/m 13 jarigen, in de groep 15-20 jarigen vooral 17-plussers. CBS geeft op postcodeniveau geen afzonderlijke leeftijdsjaren.

Jeugdsoos The Happy Station is weer open sinds maart 2012 en ziet er prachtig uit. De jongeren hebben de soos zelf helemaal opgeknapt en zijn daar trots op. De jeugdsoos is alleen op zaterdagavond open. Naast de soos is er een overdekte hangplek voor de jeugd waar ze veel gebruik van maken. De soos plus hangplek is echt hún plek. Ze komen er graag omdat ze andere dorpsbewoners dan niet tot last zijn en zonder problemen hun muziek kunnen luisteren, kunnen praten en lachen.

4.2 Resultaten eerste ronde vragen via What's App

Elf jongeren hebben de vier vragen beantwoord. Hieronder een weergave van de antwoorden.

- Wat is het verschil tussen je dorp mét en zonder jeugdsoos?

“Zonder jeugdsoos hebben we geen plek om te hangen en te zitten met vrienden. Dan is er niets te doen in het dorp en hangt alle jeugd op straat. Een dorp zonder jeugdsoos is een dorp met overlast op straat; een dorp met jeugdsoos is een dorp met jeugd dat gezellig in de jeugdsoos zit. Zonder jeugdsoos is het erg saai in het dorp. Je krijgt dan weer dat we bij HHC gaan staan en dat daar dingen worden vernield uit verveling. De jeugdsoos is een soort ontmoetingspunt waar je elkaar weer ziet en even kan bijpraten en iets met elkaar kan drinken. In het weekend is de jeugdsoos een toevluchtsoord”.

- Wat heb je geleerd sinds je betrokken bent bij de jeugdsoos?

“Ik heb geleerd met geld om te gaan. Hoe je met mensen om moet gaan. Ik heb geleerd hoe je een jeugdsoos draaiende moet houden, dat is niet altijd gemakkelijk geweest. Ook heb ik geleerd (thema)feesten te organiseren. Ik heb geleerd om samen te werken. Sociale contacten te onderhouden. Omgaan met alcohol, op straat stiekem drinken brengt niet veel goeds. Dingen te organiseren en te regelen. Plezier te hebben. Samen te werken met andere verenigingen in ons dorp”.

- Wat heb je het afgelopen jaar gedaan voor je dorp?

“Ik heb meegeholpen bij de soos. We hebben een kermis georganiseerd voor het hele dorp, die werd goed bezocht en was heel geslaagd. We hebben een spooktocht georganiseerd, en een kinderdisco voor de kinderen in het dorp”.

- Met wie heb je hiervoor samengewerkt?

“Met het bestuur en de vrijwilligers van de soos. Met de jongerenwerker Jasper. Met jongeren en ook met ouderen uit het dorp”.

Kermis in Wehe den Hoorn, (mede) georganiseerd door jongeren

4.3 Het groepsgesprek

Met vijf jongeren in de leeftijd 13 t/m 21 jaar is op 15 november een gesprek geweest in de jeugdsoos. Eén meisje en vier jongens. Drie jongeren zitten op het Vmbo, één is stratemaker en één heeft geen werk en zit niet meer op school. Twaalf jongeren hadden zich voor het gesprek aangemeld, maar om diverse redenen hebben zeven jongeren weer afgezegd (ziekte, werk en vrijwilligerswerk).

Opbrengst van de jeugdsoos voor jongeren in Wehe den Hoorn

Aan de jongeren is aan het begin van het gesprek verteld wat zoal de antwoorden waren op de vier gestelde vragen, en dat we daar op wilden doorvragen. De startvraag was wat de jongeren zelf hebben gehad aan de jeugdsoos tot nu toe, voor hun eigen dagelijkse functioneren.

Alle jongeren meldden dat het contact leggen met anderen, leren in gesprek te gaan met mensen die je niet kent voor hen belangrijk is en dat ze dat vooral geleerd hebben door in de jeugdsoos actief te zijn. Er komen nu ook jongeren uit andere dorpen naar de jeugdsoos in Wehe den Hoorn en die leren ze dan kennen. Dat levert bredere sociale contacten op.

“Door de jeugdsoos hebben we een gelegenheid om naar toe te gaan en andere jongeren te ontmoeten. Thuis zitten is ook niet alles. Het gaat wel goed thuis, maar je wilt niet altijd bij je ouders zitten. Door de jeugdsoos hebben we een ontmoetingsplek om met andere jongeren om te gaan”.

Wat de jongeren dus vooral hebben aan het jongerenwerk is het leren van sociale vaardigheden bij het leggen van contact met mensen die ze niet kennen. Het is opvallend dat dit punt regelmatig terugkomt in het gesprek, jongeren vinden dit belangrijk. En dat is ook een belangrijke vaardigheid omdat het kan helpen om steun te vragen als je dat nodig hebt en je sociale netwerk uit te breiden.

Eigen initiatief van jongeren

Op de vraag of ze ook zonder de jeugdsoos en het jongerenwerk initiatieven zouden nemen om dingen te organiseren voor zichzelf en/of voor anderen, zijn de jongeren eensgezind. Zonder ondersteuning van het jongerenwerk zouden ze niet in staat zijn om te doen wat ze nu doen. Ze hebben wel plannen en ideeën, maar om die succesvol ten uitvoer te brengen is begeleiding van de jongerenwerker toch nodig. De jongeren hebben de ervaring dat ze zonder jongerenwerk weinig tot niets gedaan krijgen, of dat alles heel erg lang duurt.

“Zonder het jongerenwerk stonden we letterlijk nog op straat en duurde alles heel lang. Kregen we niet veel voor elkaar. Met het jongerenwerk hadden we heel snel de hangplek en een paar maanden later was de soos weer open. We kunnen niet zonder de steun van de jongerenwerkers”.

Toch heeft voor enkele jongeren wat ze leren in en rond de jeugdsoos wel direct effect op andere terreinen. Zo is een jongere op school betrokken bij de organisatie van een schoolreis naar Londen, hij heeft zich opgegeven voor de werkgroep die dit organiseert. Met een eigen budget moeten de scholieren het zelf regelen. Hem komen de ervaringen opgedaan in de jeugdsoos goed van pas.

“Op school help ik ook wel eens mee iets te organiseren, zoals een reisje naar het buitenland, dan krijgen we een budget. Ik zit in de organisatie. Dan moet ik met mensen praten. Daar kan ik goed gebruiken wat ik hier in de jeugdsoos allemaal leer. Je wordt wel socialer van de soos”.

Een andere jongere ziet niet direct de link tussen de activiteiten in de jeugdsoos en zijn dagelijks leven. Maar al pratend ziet hij ineens wel wat hij er van leert. *“Niet echt, zou niet weten... Soms... Ik ben stratenmaker, dat heeft niets met de soos te maken... Misschien wel op sociaal vlak. Hier komen ook wel jongeren die je niet zo goed kent en dan praat je daar mee. Je wordt socialer van de soos, er komen allemaal verschillende mensen en het wisselt ook regelmatig”.*

Dat is iets dat wel opvalt in het gesprek. De jongeren vinden het moeilijk om te reflecteren op zichzelf, en wellicht is het te abstract om de stap te maken van de concrete activiteiten in en rond de soos naar hun leven buiten de soos. De jongeren blijken geen pratens, maar zijn doeners. Al pratend over wat ze doen in de soos en in het dorp, wat ze zouden willen aan activiteiten en hoe ze dat zouden kunnen aanpakken komt naar voren wat ze willen. Ideeën genoeg. Maar ook valt op dat ze nog steeds aarzelend zijn of ze dat wel voor elkaar krijgen. En zeker niet op eigen kracht. Er is nog onvoldoende vertrouwen in de eigen kracht om dingen zelfstandig te gaan regelen. Dat gebrek aan vertrouwen is ook het resultaat van hun ervaring dat ze vóór de komst van de jongerenwerkers niets voor elkaar kregen. Ze vonden geen gehoor.

“Een autocross hier bij het dorp lijkt me wel wat, maar dat is helemaal uit beeld. Zal wel niks worden. Hoe zou je dat kunnen aanpakken? Dan ga ik contact opnemen met het oude bestuur van de autocross vereniging. Op de vraag welke belemmeringen hij ziet komt niet direct een antwoord : “goede vraag”.

“Er zou weer een pannatoernooi moeten komen, die hebben we een paar jaar geleden ook gehad”. Hoe ga je dat aanpakken? Vragen aan de jongerenwerker of hij wil helpen zo’n toernooi te organiseren, hij heeft daar ervaring mee en dan dat gaan doen”. Zie je dat jezelf niet organiseren met een groepje jongeren? “Nee, niet echt”. Waarom niet? “Goede vraag, zou het niet weten”. Vind je het veel werk, denk je dat er geen belangstelling voor zal zijn? Nee dat niet, ik weet niet waarom, sorry. Ik zal er over nadenken”.

“Er zou ook een groot zaalvoetbaltoernooi georganiseerd kunnen worden, het jongerenwerk organiseert dit 1x per jaar. Meer (thema)feesten organiseren zodat er meer geld binnen komt (uit de drankomzet) en er ook meer jongeren komen”. Hoe ga je dat aanpakken? “Met mensen een plan maken en dan een feest geven. In december geven we al een feest. We proberen wat geld te verdienen voor de soos”.

Betrokkenheid bij het dorp

In het gesprek gaat het ook over de betrokkenheid bij het dorp. Is die groter geworden door het organiseren van activiteiten?

Alle jongeren zijn het er over eens dat ze zich meer betrokken voelen bij hun dorp. Vooral omdat ze contact hebben gelegd met hen onbekende dorpsbewoners zoals mensen in de dorpsvereniging en de speeltuinvereniging.

“We hebben contact met de speeltuinvereniging en met de dorpsvereniging, daar werken we mee samen als we iets organiseren voor het hele dorp. Samen met de Speeltuinvereniging hebben we activiteiten georganiseerd rondom Pasen en spelletjes voor kinderen op Koninginnedag.

We vinden het leuk om met die verenigingen samen te werken, dan leer je hoe dat werkt. Het initiatief komt van beide kanten. Dan organiseren we een vergadering, bedenken samen een plan en gaan het uitvoeren. Het is leuk om te doen. Omdat je meer met anderen te maken hebt leer je meer mensen kennen, ook buiten de soos. Dan word je ook meer betrokken bij het dorp, dat vind ik heel positief”.

De jongeren geven aan dat ze meer jongeren bij de jeugdsoos zouden willen betrekken, maar dat er weinig jongeren – met name weinig meisjes – in Wehe den Hoorn wonen. Vooral in de leeftijdsgroep 14 t/m 17 jaar zouden er weinig jongeren zijn. Er is een speciale avond geweest om meiden te interesseren voor de jeugdsoos, maar dat heeft nog niet veel nieuwe meiden opgeleverd. Meiden uit andere dorpen gaan liever niet 's avonds in een ander dorp op stap. Er is een soostoer georganiseerd langs alle jeugdsozen in De Marne. Dat levert op korte termijn dan wel meer jongeren op, maar niet structureel.

Inzet voor andere jongeren

Tenslotte is besproken of de jongeren iets zouden kunnen en willen betekenen voor jongeren die problemen hebben. In preventieve zin. En zo ja, wat dat zou kunnen zijn. In eerste instantie zien de jongeren daar niet zoveel in. Praten over problemen is niet populair onder jongeren. Maar samen komen ze toch tot een paar ideeën die ze wel zien zitten.

“Door activiteiten te organiseren zoals zaalvoetbal, pannatoernooi enz kunnen we misschien ook iets voor die jongeren doen. Bij voorbeeld in de zomervakantie, dan is thuis zitten ook niet alles. Sporten is altijd goed als je met dingen zit. Om echt iets voor die jongeren te betekenen (bij voorbeeld als maatje) moet je wel de geschikte persoon zijn, en dat zal veel tijd kosten. Ik zou het niet heel fijn vinden. Ik hoef niet te horen wat iemands problemen zijn. Je kunt maar beter naar hulpverleners gaan als je problemen hebt. Ik ben geen psycholoog. Helpen met het zoeken naar informatie is wel een goed idee als het jongerenwerk ons daarbij helpt en begeleidt. Dat kunnen we niet alleen”.

In de week na een tragisch ongeval in het voorjaar van 2013, waarbij twee jongeren uit het dorp verongelukten, was de jeugdsoos het crisis- en opvangcentrum voor het dorp. Dat bleek een heel belangrijke sociale functie te zijn voor jongeren. Recent is er nogmaals zo'n verkeersongeval geweest met twee verongelukte jongeren, uit een ander dorp. Ook toen fungeerde de plaatselijke jeugdsoos als plek voor rouwverwerking voor jongeren.

4.4 Conclusie

Jongeren in de jeugdsoos in Wehe den Hoorn zijn vooral heel erg blij met hun eigen plek (soos + hangplek) in het dorp waardoor ze niet meer hoeven rond te hangen. De eigen plek leert hen in contact te komen met andere jongeren, en door middel van activiteiten met andere dorpsbewoners. Ze vinden dat waardevol.

Ze leren organiseren, met alle facetten die daar bij horen, en een aantal jongeren past dat ook toe buiten de jeugdsoos, zoals op school. Wat ze leren in de jeugdsoos vinden ze overigens vanzelfsprekend, en het blijkt lastig om dat als verworvenheid te benoemen. Jongeren komen niet naar de soos om te leren, maar om te ontspannen. Dat je nieuwe vaardigheden leert is voor hen geen doel maar wel mooi meegenomen. Daarmee bewijzen ze ook de stelling uit de literatuur dat het jongerenwerk een aparte plaats in neemt in de pedagogische infrastructuur: deelname is op basis van vrijwilligheid en leren/educatie is niet het doel.

Jongeren leren vaardigheden, maar blijken de jongerenwerkers toch nodig te hebben om daadwerkelijk dingen voor elkaar te krijgen. Zonder de verbindende factor die het jongerenwerk is naar gemeente en dorpsverenigingen, zouden ze niet of minder serieus genomen worden en weinig bereiken. Dat is hun eigen ervaring. Ze weten ook de weg en de juiste contactpersonen niet.

Wat een opbouwwerker of ouderenwerker is voor ouderen, is de jongerenwerker voor jongeren. Een noodzakelijke, verbindende (en coachende) schakel.

5 Resultaten Eenrum

In dit hoofdstuk beschrijven we de resultaten van de vragen aan en gesprekken met jongeren in Eenrum. Wat vinden zij zelf van de ondersteuning door het jongerenwerk? Wat hebben ze er aan?

5.1 Aantal jeugdigen in Eenrum

De jongerengroep in Eenrum die gebruik maakt van de zelfgebouwde hangplek en van het ontmoetingscentrum bestaat uit een vaste groep van tien jongeren. Het zijn alle jongens in de leeftijd van 18 tot 22 jaar. Er is een meidengroep met jongere meisjes, maar die maakt geen gebruik van de hangplek en het ontmoetingscentrum. De hoop en verwachting is dat wanneer de jeugdsoos klaar is, zomer 2014, dit de loop van meer jongeren uit Eenrum naar deze soos zal doen toenemen.

In Eenrum wonen op 1 januari 2013 in totaal 255 jongeren in de leeftijd 10-25 jaar. De verdeling jongens/meisjes ziet er als volgt uit (door CBS afgerond op 5-tallen):

Tabel 2: aantal jongens en meisjes 10-25 jaar in Eenrum op 1 januari 2013

Pc 9967 Eenrum	jongens	meisjes	totaal
10-15 jaar	40	45	85
15-20 jaar	60	45	105
20-25 jaar	30	30	65
totaal	130	120	255*

*Afwijking in de optelling komt door afronding op 5-tal

5.2 Resultaten eerste ronde vragen via Whatts App

Tien jongeren hebben de vragen via Whatts App beantwoord.

- Wat is voor jou belangrijk aan de aanwezigheid van jongerenwerk?

Activiteiten (5x)

Ontmoetingspunt (4x), gezelligheid

Hulp bij de jeugdsoos 1x

Chillen

Overzicht, we leren dingen van verantwoordelijkheid

- Wat levert het jongerenwerk jou op?

Verschillende hangplekken en activiteiten

Hangplek, Jeugdsoos, Ontmoetingspunt

Leuke dagen, hangplek en jeugdsoos

Jeugdsoos, Ontmoetingspunt en activiteiten

Evenementen en jeugdsoos

Leren niet alleen aan jezelf te denken en een belangrijke positie in het dorp in te nemen

Evenementen en jeugdsoos

Dat er eindelijk een jeugdsoos komt!

*Activiteiten, steun bij organiseren van activiteiten
Plezier, feesten*

- Heb je zelf wel eens activiteiten bedacht om te organiseren?

Ja, maar nog niet gedaan

Nee

Ja, feesten

Nee

Jeugdsozentour

Ja bumpersoccer, zaalvoetballen

Jeugdsozentour en bumpervoetbal

Nee, dat komt nog wel

Nee

-

- Heb je het afgelopen jaar activiteiten georganiseerd voor je dorp?

Sozentour meegeholpen

Nee

Ik zelf niet, wel meegeholpen

Ja

Ja

Ja, actie mobiel, jeugdsozentour

Ja

Ja, al 2 jaar regelen we de jeugdsozentour

Afgelopen jaar niet, dit jaar wel

Actiemobiel en jeugdsozentour

(7x ja, 3x nee)

- Heb je hierdoor meer contacten met dorpsbewoners? Zo ja, wie?

Nee, eigenlijk niet

Ja, jongere generatie (kinderen)

Ik kende ze altijd al

Ik kende ze al via Bert Bos

Ja, café houder Van Esch

Ja, met ouderen en de organisatoren van activiteiten in het dorp

Ja, Van Esch en andere jongeren

Ja, we hebben een paar keer ouderen geholpen met kleine klusjes

Ja, met ouderen

Ouderen en jongeren

(7x ja, 1x nee, 2x kende ze al)

5.3 Het groepsgesprek

In twee aparte groepjes is met in totaal 9 jongeren een gesprek gevoerd. Alle jongeren zijn vanaf de start van het jongerenwerk, september 2011, actief betrokken. Dat geeft aan hoe gemotiveerd ze zijn om actief mee te werken aan een plek voor jongeren in het eigen dorp. Ze hebben de leeftijd van 18 t/m 21 jaar en zijn allemaal van het mannelijk geslacht. Vijf hebben werk (bij een boer, in een supermarkt, in de detailhandel, in de meubelbranche, als junior accountmanager)

en vier volgen een opleiding en lopen tegelijkertijd stage (drie in de autobranche en één sociaal cultureel werk, tevens stage bij Barkema & De Haan).

Opvallend in de beide gesprekken was hoe snel jongeren al weer vergeten zijn wat ze allemaal hebben gedaan. Ze vinden alles vanzelfsprekend en nauwelijks de moeite van het bespreken waard. Het blijkt dat alles wat nieuw was en is geleerd, al snel weer wordt opgenomen in de dagelijkse routine. Goed doorvragen naar concrete acties en voorbeelden helpt ook de jongeren om alles van de afgelopen drie jaar weer op een rijtje te krijgen, en zich bewust te worden van wat er allemaal is veranderd sinds de start van het jongerenwerk Barkema & De Haan.

Opbrengst jongerenwerk voor jongeren in Eenrum

Op de vraag wat het jongerenwerk voor hen betekent antwoorden de jongeren allemaal dat het jongerenwerk hen erg heeft geholpen om aan een hangplek en een jeugdsoos te komen, aan een eigen plek in het dorp dus. Daarvóór hingen ze op straat rond en veroorzaakten overlast door lawaai en rondslingerend afval. De jongeren benadrukken dat het hen zelf niet lukt om gehoor te vinden bij volwassenen en de gemeente als ze iets willen. Ze voelen zich niet gehoord, weten de weg niet, vinden het aanvragen van vergunningen en alles wat nodig is om activiteiten te organiseren ingewikkeld. Zonder de ondersteuning van de jongerenwerkers komt er in hun ogen niets terecht van eigen initiatieven.

“Jongerenwerk is goede ondersteuning bij activiteiten, ze steunen ons echt goed. Zonder jongerenwerk zouden wij niks doen, of bar weinig. Zij hebben meer contacten dan wij en krijgen meer voor elkaar bij de gemeente.”

“De ideeën zijn er dan wel, maar het kan niet uitgewerkt worden. Vergunningen of iets dergelijks. Je wordt al gauw minder aangekeken als jij als particulier bij de gemeente aankomt en vraagt om een vergunning tot 1 uur voor een terrein hier. En als het jongerenwerk eraan komt, met het logo op het shirt bij wijze van spreken, dan kan het wel.”

De vraag wat ze leren van het organiseren van en deelnemen aan activiteiten blijkt een lastige. Jongeren reflecteren niet gemakkelijk op hun eigen gedrag, en het leren van vaardigheden of houding is voor hen geen motief om deel te nemen. Het gaat vooral om het plezier, de ontmoeting, ontspanning, samen dingen doen. Vooral de jongeren die werken beschouwen hun deelname aan de activiteiten als ontspanning en zien niet direct een relatie met hun dagelijks functioneren.

“Wij zitten in een heel andere branche. Wij werken voor een baas die zegt dat moet je doen en klaar.”

De jongeren die nog een opleiding volgen herkennen de vraag wat het hen leert voor hun dagelijks functioneren beter:

“Dat je sneller de verantwoordelijkheid pakt voor bijvoorbeeld opdrachten op school. Dat je sneller zegt, dit moet zo en zo. Dus dat je sneller de leiding pakt en weet hoe je dingen moet doen. Vooral bij mijn opleiding moet ik ook heel veel evenementen en projecten organiseren enzo, en dankzij het jongerenwerk helpt dat wel dat ik daar meer verstand van heb. Omdat we ook zo’n voetbaltoernooi of

zo'n jeugdsozentour organiseren hier. En gewoon de verantwoordelijkheid nemen, en met dingen om leren gaan. Zoals straks moet je met geld leren omgaan en in een bestuursvorm moet je overleggen. Dus het helpt ook je sociale vaardigheden omhoog te halen."

Eigen initiatief

We vragen de jongeren wat ze zoal doen en welke activiteiten ze hebben georganiseerd. Zowel voor zichzelf als voor mensen in het dorp. Zie ook bijlage 2 voor een activiteitenlijst. Het blijkt dat de jongeren vooral gericht zijn op het organiseren van eigen activiteiten, die ze graag openstellen voor andere belangstellenden dan de jongeren uit de eigen groep. Ze hebben een eigen hangplek gebouwd en onderhouden die. Een avond in de week komen ze bij elkaar in het ontmoetingscentrum in Eenrum. Daar worden ook activiteiten bedacht en voorbereid. Ze organiseren jaarlijks een jeugdsozentour, waar alle jongeren uit de dorpen in de Marne welkom zijn. In Eenrum organiseren ze sporttoernooien in de sporthal, waaraan ook jongere kinderen deelnemen. Zodra de jeugdsoos er staat willen ze zich gaan toeleggen op het organiseren van feestjes, thema-avonden en de soos openstellen voor andere clubs die activiteiten in het dorp organiseren en die geen eigen onderkomen hebben.

"We zijn een jeugdsoosbestuur aan het vormen, zulke mensen gaan natuurlijk om de tafel om van alles te organiseren, feesten, hebben we een thema? Wanneer geven we een feest? Dat komt allemaal nog als we een eigen ruimte hebben. Als de jeugdsoos er is kunnen we ook voor de jongere generatie van alles gaan organiseren. Als de jeugdsoos er is hebben we meer vrijheid om dingen te organiseren, nu moeten we alles aanvragen en vergunningen en zo. Dan heb je de plek waar je feestjes kan geven, dus dan gaat het ook automatisch meer gebeuren."

"Nou wij hebben straks een gebouw daar staan, en de meeste verenigingen in het dorp zoals de motorclub die grasbaanraces organiseert, Spring (muziekevenement op het voetbalveld), de drafvereniging die hebben allemaal geen vast gebouw en die kunnen straks ook gebruik maken van ons gebouw. En de bedoeling achter een jeugdsoos is ook dat je later kan doorstromen in andere organisaties van bijvoorbeeld zo'n grasbaanraces of zo'n muziekevenement. Dat je weet wat je moet doen als je een voorzitter, penningmeester of secretaris bent. Dat leer je allemaal in een jeugdsoos. Alleen het is dan ook niet zo ingewikkeld, maar dan kun je later wel weer doorstromen in andere organisaties in het dorp."

Betrokkenheid bij het dorp

De jongeren zetten zich op verzoek in voor ouderen in het dorp. Het gaat ze te ver om daarin eigen initiatief te nemen, maar als het hen gevraagd wordt zijn ze graag bereid om hulp te bieden, zoals voor de dorpsconciërge Bert Bos. Zo hebben ze geholpen een tuin van ouderen om te spitten, onkruid te wieden, en helpen ze ouderen met hun mobiele telefoons of tablets in de Actie Mobiel. Jongere kinderen (broertjes en hun vriendjes) zijn aangesproken op hun gedrag toen deze zich bovenop een dak bevonden. En zo zijn er meer activiteiten te noemen waarin jongeren hebben laten zien dat zij zich willen inzetten voor mensen in het dorp. Het is echter geen scouting club.

“Ik hang niet aan de grote klok van ik help u wel met uw tuintje. Of ik ga je onkruid wieden. Ik heb ook mijn eigen dingen, maar als ze een keer vragen ga je een keer met de hele groep mee dit en dit doen, dan doe ik mee. We zijn niet te beroerd om te helpen, maar ik ga mezelf niet aanbieden want ik wil ook nee kunnen zeggen als ik er geen zin in heb.”

Over Bert Bos: “Hij vraagt soms aan ons of we mee willen helpen met iets in het dorp voor andere mensen, en dan ondersteunen we hem daar bij. En ook om ons te laten zien in het dorp, zeg maar, om te laten zien dat wij niet alleen die vervelende jongens zijn die alleen maar een beetje herrie lopen te trappen. We willen wel wat voor het dorp betekenen, maar we doen daar uit onszelf niks aan. Hij weet wat er wanneer gebeurt, en vraagt dan aan ons of we willen helpen.”

De jongeren willen de jeugdsoos graag gebruiken om meer jongeren uit het dorp te betrekken bij de activiteiten. Maar ze maken zich zorgen over de exploitatie, die vooral moet komen uit de baromzet. Op dit moment bestaat de actieve jongerengroep uit 18-plussers (ze zijn als 15-jarigen begonnen in 2011) dus is er geen probleem met de baromzet. Maar als straks ook de jongere jeugd in de jeugdsoos komt verwachten de jongeren wel problemen. Onder de 18 jaar mag geen alcohol worden gebruikt en daar houdt de jeugdsoos zich uiteraard aan. Dat maakt de soos voor feestjes minder aantrekkelijk, volgens de jongeren. Die gaan thuis of elders alcohol drinken en zie je niet in de soos. Een serieus probleem.

“... dan is er één iemand in die hele groep die is 18 dan denken ze oh we kunnen ook bij iemand thuis zitten daar mogen we wel drinken. En vooral die van 16, 17 die eerst wel mochten drinken die voelen zich zo hard genaaid dus die gaan gewoon thuis ergens, of in een parkje wel drinken. Waarom zou ik naar de jeugdsoos gaan om cola te gaan drinken als ik ook in een parkje bier kan drinken?”

Andersom speelt het probleem ook: als de jeugdsoos alcoholvrij is gaan de 18-plussers naar de stad of elders om aan hun bier te komen. Dan ga je dus juist die groep missen in de jeugdsoos.

Inzet voor andere jongeren

Jongeren vinden het lastig om de vraag te beantwoorden of ze zich ook zouden willen inzetten voor jongeren die problemen ervaren. Ze zien niets in het bespreken van persoonlijke problemen in de groep, doen dat liever één-op-één met vertrouwde personen. Ze denken wel dat jongeren met problemen iets kunnen hebben aan de ontspanning die de jeugdsoos gaat bieden, en de sportactiviteiten die ze organiseren.

5.4 Conclusie

In de drie jaar dat de groep jongeren met het jongerenwerk actief is in Eenrum hebben zij vooral een eigen plek gekregen en gecreëerd, waar ze erg blij mee zijn en dat ook rust heeft gebracht. Voorheen werden ze voortdurend weggestuurd van plekken in het dorp waar ze zich ophielden en overlast veroorzaakten in de ogen van volwassenen. De jongeren zijn blij dat ze zich nu van hun betere kant

kunnen laten zien, en kijken uit naar de jeugdsoos die deze zomer zo ver klaar moet zijn dat zij met de inrichting en afwerking kunnen beginnen.

Ze zien die jeugdsoos als een noodzakelijke uitvalsbasis van waaruit zij meer kunnen gaan organiseren, zowel voor zichzelf als voor anderen in het dorp (zowel jong als oud) en die ze ook beschikbaar zal zijn voor andere clubs die geen onderkomen hebben. Dat zal meer contacten in het dorp opleveren, en kruisbestuiving in activiteiten en initiatieven.

Zonder de ondersteuning van de jongerenwerker(s) zal dat niet lukken. Zij zijn nodig voor de verbinding naar de gemeente om dingen voor elkaar te krijgen en voor de nodige contacten en kennis.

Jongeren leren veel door de organisatie van activiteiten, maar zij vinden dat zelf al gauw zo vanzelfsprekend dat ze het nauwelijks kunnen benoemen als leereffect. Het is niet de aard van de jongeren om op die manier naar zichzelf te kijken en op die manier met organisatie bezig te zijn. Ze komen vooral voor de ontspanning en de ontmoeting. Wat je daarvan leert is mooi meegenomen. En als ze iets kunnen betekenen voor anderen (ouderen, kinderen) in het dorp dan doen ze dat graag: op verzoek.

Jongeren zijn net mensen.

6 Resultaten Zoutkamp

6.1 Aantal jongeren in Zoutkamp

Het aantal jongeren in Zoutkamp is volgens CBS 220 10-15 jarigen (18% van de bevolking van postcodegebied 9974, Zoutkamp) en 120 15-25 jarigen (10% van de bevolking).

Rond de 30 à 40 jongeren, voornamelijk in de leeftijd 14 t/m 17 jaar, bezoeken regelmatig de hangplek die sinds de zomer van 2014 bestaat.

6.2 Het groepsgesprek

Vanwege het koude en natte weer vindt het groepsgesprek plaats in een kledkamer van de gymzaal, waarnaast de hangplek staat. Voor het gesprek begint zitten de jongeren, 17 in getal, allemaal dicht bij elkaar op de banken onder het afdak van de hangplek. Het kan er maar net in, sommige moeten staan. De jongerenwerker heeft de sleutel van de gymzaal, heeft koffie en koek meegenomen, en het gesprek kan beginnen.

Ontstaan van de hangplek

De jongeren vertellen dat ze een plek hadden bij de gymzaal bij de begraafplaats, waar ze vaak bijeen kwamen met een grote groep. Dat leverde vaak rondslingerende rommel op, lawaai, een prullenbak die in de fik werd gestoken, overlast voor de buurtbewoners. In de zomer van 2014 nam jongerenwerk Barkema & De Haan het initiatief om met de jongeren een hangplek te bouwen. Met subsidie van de gemeente werd het benodigde materiaal aangeschaft, en onder begeleiding van een aantal volwassenen werd de hangplek in een aantal weken in de zomervakantie door de jongeren in elkaar gezet. De jongeren zijn heel trots op het resultaat. Ze houden de hangplek en de directe omgeving goed bij en schoon. Rondslingerend afval wordt opgeruimd.

Gebruik van de hangplek

Elke dag komen jongeren naar de hangplek, in wisselende omvang en samenstelling. Het is echt een ontmoetingsplek, waar iedereen welkom is. Het is geen 'besloten' groep. Ze komen er vooral om met elkaar te praten, naar muziek te luisteren (er zijn boxjes), te eten, roken en drinken. Via de whatt's app worden vrienden opgetrommeld om te komen. Het belangrijkste voor de jongeren is het gevoel van vrijheid, een eigen plek hebben. De groep is te groot voor ontmoetingen thuis en gezien de leeftijd willen ze ook niet altijd onder controle staan van ouders.

De jongeren houden de hangplek zelf schoon, en repareren het zelf als er iets kapot is. Er is toezicht van het jongerenwerk, en ook de voorzitter van de jeugdsoos in Zoutkamp houdt een oogje in het zeil. Deze komt regelmatig langs.

Contact met de buurt

Op de vraag hoe het contact is met buurtbewoners valt het op dat de jongeren meteen beginnen over het negatieve imago van jongeren, en dat ze daar zelf ook last van hebben. In meerderheid willen ze graag (meer) contact met de buurtbewoners en zouden willen dat er positiever over hen werd gedacht. In het begin zijn er wel buurtbewoners naar de hangplek komen kijken, maar al snel kwam er niemand meer uit de buurt. Er wordt wel geklaagd over lawaai en overlast, met name lawaai van brommers. De jongeren vinden het jammer dat de buurtbewoners die klagen, dat niet bij hen doen maar direct naar de gemeente gaan. Ze zouden graag zelf in gesprek willen. Er worden spontaan plannetjes gemaakt hoe ze dat zouden kunnen aanpakken: een uitnodiging sturen om eens langs te komen, iets organiseren voor de buurt, in de zomer een buurtbarbecue bij de hangplek. Een enkele jongeren heeft geen behoefte aan contact, "*...omdat er toch alleen maar geklaagd wordt.*"

Het jongerenwerk remt het enthousiasme wat af, contact met buurtbewoners ligt op dit moment wat gevoelig.

Bezoek burgemeester

Een paar dagen voor dit groeps gesprek is de burgemeester langs geweest voor een gesprek met de jongeren van de hangplek. Maar liefst 28 jongeren waren daar bij aanwezig, waaronder de groep die deelneemt aan het groeps gesprek van het onderzoek. De jongeren vonden het een heel positief gesprek en waren blij met zijn komst. Een aantal verhalen en geruchten, onder andere over brommer rijden op de begraafplaats, kon worden ontkracht. De jongeren waren er blij mee dat ze nu hun eigen verhaal konden doen. De burgemeester heeft de jongeren gevraagd zich een beetje rustig te houden, omwille van de (oudere) buurtbewoners.

Vernieling rond Oud & Nieuw

Rond Oud & Nieuw zijn er vernielingen gepleegd aan de splinternieuwe hangplek, door het gooien van zwaar vuurwerk. De jongeren hebben de schade zelf opgeknapt en hersteld. Over de dader(s) bestaat onduidelijkheid.

Waarde van het jongerenwerk

Op de vraag wat de jongeren hebben aan het jongerenwerk wordt volmondig gezegd dat zonder het jongerenwerk er geen hangplek zou zijn in Zoutkamp. Het jongerenwerk krijgt zaken voor elkaar bij de gemeente, wat de jongeren zelf nooit

zou lukken. Ze worden nu meer serieus genomen, nu het jongerenwerk een spreekbuis voor hen is. Het jongerenwerk brengt, naar eigen zeggen van de jongeren, sturing in de groep, en wat meer discipline. *“Wij hebben geen geld om het hok te repareren. Zonder toezicht en bemoeienis van het jongerenwerk zou het hok zó weer vernield worden”*.

Waar denken jullie te zijn over 5 jaar?

De meeste jongeren denken dat ze over 5 jaar nog op school zitten of een opleiding volgen. Een aantal denkt dan aan het werk te zijn (als jeugdhulpverlener, in de transport & logistiek), een enkeling denkt dan een uitkering te hebben. Bijna alle jongeren willen in Zoutkamp blijven wonen, ze vinden het het mooiste dorp van De Marne. Een enkeling denkt naar de stad te verhuizen (Groningen). De jongeren vinden dat ze een leuke jeugd hebben in Zoutkamp, waar ze later met plezier op denken terug te kijken.

7 Samenvatting en conclusies

Op verzoek van Jongerenwerk Barkema & De Haan heeft CMO Groningen een onderzoek gedaan naar de resultaten van het jongerenwerk voor jongeren en voor de dorpen in de gemeente De Marne. Allereerst is literatuur bestudeerd over de waarde van het jongerenwerk ten behoeve van positief en preventief jeugdbeleid. Vervolgens hebben interviews met jongeren plaatsgevonden. Concreet zijn in drie dorpen, Wehe den Hoorn, Eenrum en Zoutkamp, groepen jongeren in een groeps gesprek bevestigd naar hun ervaringen met het jongerenwerk en de buurt/het dorp. Van de andere dorpen (Leens, Ulrum en Kloosterburen) is beeldmateriaal verzameld om de activiteiten van jongeren te laten zien.

De centrale vraag die beantwoord moet worden is:

'Heeft de sociale infrastructuur die gericht is op jongeren invloed op de verbetering van het eigen initiatief en zelfredzaamheid van de jongeren, en zo ja, welke invloed? Is deze sociale infrastructuur van invloed op de 'sociale cohesie' in het dorp?'

Duidelijk is dat jongeren wel ideeën hebben en zich door middel van activiteiten voor het dorp willen inzetten, maar dat het voor hen nog moeilijk is om deze op eigen kracht om te zetten in concrete daden en vol te houden tot aan resultaat. Ze denken al snel dat het wel niets zal worden, zien open en bren zonder die te kunnen benoemen, het lijkt meer een houding van gelatenheid. Die is ook gevoed door hun ervaring: geen gehoor vinden bij volwassenen, voortdurend weggestuurd worden en als last worden ervaren geeft hen niet veel vertrouwen. Terwijl de jongeren met hulp van het jongerenwerk wel resultaat van hun initiatief en activiteiten zien, en daarvan leren (al is het nog niet altijd heel bewust) dat doorzetten loont. Jongerenwerkers zijn een onmisbare schakel tussen de jongeren en de gemeente en sleutelfiguren in het dorp.

Ook leren de jongeren door dingen te organiseren hoe je daarvoor eerst een plan moet maken, en dat je hulp kunt zoeken en inschakelen. Door dat vaker te doen en te ervaren leren ze gemakkelijker sociale contacten te leggen, die het zoeken van hulp en ondersteuning weer bevordert. Dat is een belangrijke vaardigheid voor hun verdere leven.

Kijken we naar de eerder geformuleerde doelen en waarden van het jongerenwerk, dan kunnen we concluderen dat de jongeren resultaten hebben geboekt op alle doelen:

- Binding in de samenleving: activiteiten organiseren voor het dorp, contacten onderhouden in het dorp, elkaar helpen (jongeren helpen ouderen en organiseren activiteiten voor kinderen)
- Vorming : leren te organiseren, te plannen, met geld om te gaan, nieuwe contacten aan te knopen, met alcohol om te gaan, leren samen te werken in een team
- Ontspanning :muziek luisteren, bij elkaar komen in eigen veilige groep

- Ontmoeting: andere jongeren leren kennen, uit eigen en andere dorpen
- Verantwoordelijkheid en zelfregie: hier kan nog meer aan gedaan worden, voor deze groep jongeren is opereren op eigen kracht nog moeilijk, maar met begeleiding van de jongerenwerker groeien ze hier in
- Verminderen overlast: jongeren hangen niet meer rond in het dorp en de vernieling is zichtbaar afgenomen.

Daarmee draagt het jongerenwerk bij aan het vergroten van het zelfvertrouwen (we kunnen iets bereiken), de zelfredzaamheid (het lukt me als ik me er voor inzet) en de eigen verantwoordelijkheid (we willen iets doen aan de overlast door te investeren in onze eigen jeugdsoos, hangplek en activiteiten). De zelfredzaamheid voor deze groepen jongeren zal echter eerder liggen in *samenredzaamheid*: weten met wie je moet samenwerken om je doel te bereiken. Zonder die samenwerking en ondersteuning zullen ze snel weer afhaken. Sturing en toezicht blijft nodig om de , soms grote groep, jongeren in goede banen te leiden en te houden.

Het jongerenwerk pampert niet, maar leert de jongeren om het waar mogelijk zelf te doen.

Het jongerenwerk neemt het niet van jongeren over, maar werkt met jongeren samen en coacht. Wat jongeren zelf kunnen, doen ze ook zelf.

Wat nog verbeterd zou kunnen worden is het bereiken en betrekken van meer jongeren, en vooral meisjes, bij de soos. Het aantrekken van een vrouwelijke stagiaire of jongerenwerkster en het regelen van vervoer zou wellicht helpen de meiden te bereiken en meer te betrekken.

Tot slot

De onderzoeksvraag was:

'Heeft de sociale infrastructuur die gericht is op jongeren invloed op de verbetering van het eigen initiatief en zelfredzaamheid van de jongeren, en zo ja, welke invloed? Is deze sociale infrastructuur van invloed op de 'sociale cohesie' in het dorp?'

We kunnen concluderen dat het jongerenwerk een positieve invloed heeft op het versterken van eigen initiatief en de samenredzaamheid van jongeren, maar dat zij niet zonder ondersteuning van het jongerenwerk kunnen. De jongeren hebben veel activiteit ontplooid (zie bijlagen) zowel voor hun eigen groep als voor het dorp. Dat is in relatief korte tijd een groot verschil vergeleken met de overlastgevende hanggroepen die zij waren voordat ze een eigen plek in het dorp hadden.

De vraag of de jeugdsoos /hangplek ook van invloed is op de sociale cohesie in de dorpen is moeilijker te beantwoorden. Vanuit het gezichtspunt van de jongeren in ieder geval wel. Zij voelen zich meer verbonden met het dorp door hun activiteiten, hebben meer dorpsbewoners leren kennen en waarderen. Of de dorpsbewoners ook anders naar de jongeren zijn gaan kijken is in dit onderzoek niet aan de orde geweest. De dorpsbewoners of buurtbewoners zijn niet bevraagd.

Bijlage 1: Activiteiten van jongeren in Wehe den Hoorn

Om te laten zien wat de jongeren allemaal doen en gedaan hebben staat hieronder een lijst met de activiteiten vanaf de heropening in 2012 tot eind 2013.

- Maart 2012 opening jeugdsoos "The Happy Station"
- Vanaf april 2012 tot en met april 2013 één keer in de maand een themafeest en één keer in de maand kinderdisco. (Themafeesten waren voor het hele dorp. Aantal thema's: Hollandse avond, jaren 80, Oktoberfest)
- Pasen kinderactiviteit
- Koninginnedag kinderactiviteit
- Open tijdens Oud en Nieuw 2012 – 2013. Dit heeft gezorgd voor een probleemloos Oud en Nieuw in Wehe
- Kermis september 2012
- Kermis augustus 2013
- Spooktocht voor kinderen oktober 2012
- Spooktocht voor jongeren en volwassenen oktober 2012
- Spooktocht voor kinderen oktober 2013
- Kerst knutselen met kinderen uit het dorp, de geknutselde werken werden verkocht tijdens de kerstmarkt in het dorp.
- Actief mee doen met de 6 - kamp in 2012 en 2013 namens de jeugdsoos.
- Elke maandagavond zaalvoetballen (ook al regelt jongerenwerker Jasper dat voornamelijk, de jongeren regelen onderling wel dat ze komen)
- Disco tijdens de uitwisseling met kinderen uit Dotlingen
- De hele week de jeugdsoos open na het overlijden van twee jongeren uit het dorp.
- Twee weken na het ongeluk met de hele groep klimmen bij Waddenfun en daarna een barbecue georganiseerd.
- Twee keer mee gedaan aan de jeugdsozentour
- Hangplek gebouwd voordat de soos open was. De hangplek wordt erg veel gebruikt door jongeren uit het dorp maar voornamelijk door leerlingen van het HHC.
- Beheer van de hangplek. Het jongerenbestuur zorgt ervoor, samen met jongeren, dat de hangplek op een verantwoorde manier wordt gebruikt. Schade wordt hersteld enz.
- Eén keer in de twee weken wordt een game avond in de soos georganiseerd.

Wat staat al in de planning:

- Jongeren gaan binnenkort een ouderensoos organiseren. Ouderen vanaf 60+ met muziek uit hun tijd
- 14 december wordt een hardstyle party georganiseerd door de jongere jeugd
- Februari 2014 jaren 70 feest voor het hele dorp
- Kermis 2014 is gepland op 9, 10 en 11 mei
- Actie Mobiel: ouderen krijgen gratis consult over de mogelijkheden van hun mobiel of tablet. Mogelijk wordt dit gecombineerd met de ouderensoos.

Bijlage 2 Activiteiten door jongeren in Eenrum

Jongeren die betrokken zijn bij het jongerenwerk in Eenrum hebben vanaf de start in september 2011 de volgende activiteiten georganiseerd of hebben actief aan de voorbereiding en uitvoering deelgenomen:

- Actie Mobiel: ouderen kunnen langs komen in het ontmoetingscentrum als ze een vraag hadden over hun mobiel en/ of tablet. De jongeren helpen hen daarbij en beantwoordden vragen.
- Eigen hangplek bouwen en onderhouden
- Gemeenteraad kwam langs in de hangplek en hier hielden jongeren een presentatie over de plek, Jeugdsoos, JAZ
- "Toentje" opknappen van een grote tuin in Eenrum
- Jongere jeugd aanspreken op hun gedrag (van de daken halen)
- Voetbaltoernooi organiseren voor het dorp
- Aantal jongeren is geïnterviewd over radicalisering
- Jeugdsozentour, 3 keer georganiseerd
- Jesse Staal zit nu in de organisatie van Spring
- Arboretum opruimen.
- Werkplaats gemaakt waar de jongeren dingen kunnen opknappen
- Bumpersoccer georganiseerd
- Bert Bos: de dorpsconciërge. Als Bert hulp nodig heeft helpen de jongens hem vaak.
- Jongerenhuisvesting: de jongeren waren beschikbaar om in gesprek te gaan met de woningbouwcorporatie en ze wilden helpen met het project.

Samenwerking was er met:

- Bert Bos, dorpsconciërge/klussenbus
- Dorpsbelangen
- Stichting Noaberschap
- Ald en Nei Aindrom
- Spring
- De werkplaats
- Ability
- Coop

Als het nodig is weten de jongeren lijntjes te leggen met de organisaties in het dorp en andersom.

Planning:

Als de jeugdsoos is gerealiseerd (verwachting juli 2014) hebben en zien de jongeren meer mogelijkheden voor het organiseren van feesten en andere activiteiten omdat ze dan een eigen ruimte hebben. Ze wachten met smart op de realisatie van deze jeugdsoos, waar ze zelf aan mee werken zodra het gebouwtje er in de basis staat.